

Dictamen núm. 3/2019, relatiu al projecte de decret pel qual es regulen el procediment per al reconeixement del grau de discapacitat i els principis generals del procediment per al reconeixement del grau de dependència

Atès el que disposa l'article 2, núm. 1, lletra a, incís primer, de la Llei 10/2000, de 30 de novembre, del Consell Econòmic i Social de les Illes Balears i l'article 30 del Decret 67/2010, de 28 de maig, pel qual s'aprova el Reglament que regula l'organització i el funcionament, el Consell Econòmic i Social emet el següent:

DICTAMEN

I. Antecedents

Primer. El dia 20 de desembre de 2018 es registra d'entrada en el Consell Econòmic i Social (CES) la sol·licitud de dictamen de la Conselleria de Serveis Socials i Cooperació, relativa al projecte de decret pel qual es regulen el procediment per al reconeixement del grau de discapacitat i els principis generals del procediment per al reconeixement del grau de dependència.

Segon. El dia 21 de desembre s'anuncia l'entrada de la sol·licitud als consellers del CES.

Tercer. L'expedient tramés al CES consta de la següent documentació:

1. Memòria justificativa sobre la necessitat d'elaborar un projecte de decret pel qual es regulen el procediment per al reconeixement del grau de discapacitat i els principis generals del procediment per al reconeixement del grau de dependència.
2. Resolució de la consellera de serveis socials i cooperació mitjançant la qual se sotmet a consulta pública prèvia el projecte de decret pel qual es regulen el procediment per al reconeixement del grau de discapacitat i els principis generals del procediment per al reconeixement del grau de dependència.
3. Certificat emès pel cap del Servei de Participació i Voluntariat, de la Direcció General de Participació i Memòria Democràtica, de la Conselleria de Cultura, Participació i Esports, relatiu al procés de consulta prèvia publicat a la pàgina de participació ciutadana.
4. Diligència emesa per la cap de la Secció I de la Conselleria de Serveis Socials i Cooperació sobre les al·legacions presentades telemàticament en el consulta pública prèvia.
5. Memòria d'anàlisi d'impacte normatiu del director general de Dependència sobre la necessitat de tramitar un projecte de decret pel qual es regulen el procediment per al reconeixement del grau de discapacitat i els principis generals del procediment per al reconeixement del grau de dependència.
6. Memòria econòmica del projecte de decret.
7. Resolució de la consellera de Serveis Social i Cooperació per la qual s'ordena l'inici del procediment per a la redacció, tramitació i aprovació d'un projecte de decret pel qual es regulen el procediment per al reconeixement del grau de discapacitat i els principis generals del procediment per al reconeixement del grau de dependència.

8. Esborrany inicial del projecte de decret (versions catalana i castellana).
9. Resolució de la consellera de Serveis Socials i Cooperació per la qual se sotmet al tràmit d'informació el projecte de decret.
10. Publicació al Butlletí Oficial de les Illes Balears (BOIB núm. 88, de 17 de juliol de 2018) del tràmit d'informació pública del projecte de decret.
11. Certificat emès per la secretària del Consell de Serveis Socials, mitjançant el qual certifica que el Consell de Serveis Socials ha informat favorablement el projecte de decret.
12. Sol·licitud d'informe d'impacte de gènere a l'Institut Balear de la Dona.
13. Tràmit d'audiència a les conselleries del Govern de les Illes Balears, consells insulars, entitats interessades i justificants de la seva recepció.
14. Al·legacions presentades durant els tràmits d'audiència i informació pública.
15. Diligència emesa per la cap de la Secció I de la Conselleria de Serveis Socials i Cooperació sobre les al·legacions presentades telemàticament durant el tràmit d'informació pública.
16. Tramesa de l'informe d'impacte de gènere emès per l'Institut Balear de la Dona.
17. Informe del Servei jurídic de la Conselleria de Serveis Socials i Cooperació.
18. Informe de la secretària general de la Conselleria de Serveis Socials i Cooperació.
19. Projecte de decret pel qual es regulen el procediment per al reconeixement del grau de discapacitat i els principis generals del procediment per al reconeixement del grau de dependència (versions catalana i castellana).
20. Ofici de la consellera de Serveis Socials i Cooperació mitjançant el qual sol·licita el dictamen preceptiu al Consell Econòmic i Social de les Illes Balears.

Quart. D'acord amb el procediment aplicable, la Comissió de l'Àrea Social elabora una proposta de dictamen que és elevada a la Comissió Permanent. Aquest òrgan, aprova finalment el dictamen el dia 4 de febrer de 2019.

Cinquè. Per a l'aprovació d'aquest dictamen s'han seguit les normes especials de tramitació previstes a l'article 34.1 del reglament d'organització i funcionament del Consell Econòmic i Social.

II. Contingut del Projecte de decret

El projecte de decret tramés per a dictamen consta d'una part expositiva, una part dispositiva composta per 34 articles dividits en tres capítols i una part final formada per una disposició addicional, una disposició transitòria i tres de finals.

I. A la part expositiva es fa una breu explicació de l'objecte i raó de ser de la norma, les competències en virtut de les quals s'elabora i es resumeix el seu contingut. A continuació, es fa referència al marc normatiu que l'habilita, així, d'una banda, en relació a l'àmbit autonòmic, es mencionen, entre d'altres, els articles 30.15 i 31.12 de l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears, que atribueixen a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears la competència exclusiva, entre altres matèries, en acció i benestar social; polítiques de protecció i suport a les persones amb discapacitats físiques, psíquiques i sensorials; i polítiques d'atenció a les persones dependents i el desenvolupament legislatiu i l'execució de la legislació bàsica de l'Estat en matèria de seguretat social, exceptuant les normes que configuren el règim

econòmic, a la Llei 4/2009, d'11 de juny, de serveis socials de les Illes Balears i al Decret 83/2010, de 25 de juny, pel qual s'estableixen els principis generals del procediment per al reconeixement de la situació de dependència, la intensitat de protecció dels serveis i el règim de compatibilitat de les prestacions del Sistema per a l'Autonomia i l'Atenció a la Dependència en l'àmbit de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, i de l'altra, en l'àmbit estatal, es fa referència, entre d'altres, a la Llei 39/2006, de 14 de desembre, de promoció de l'autonomia personal i l'atenció a les persones en situació de dependència, al Reial decret legislatiu 1/2013, de 29 de novembre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei General de drets de les persones amb discapacitat i de la seva inclusió social i al Reial decret 174/2011, d'11 de febrer, pel qual s'aprova el barem de valoració de la situació de dependència.

A continuació, es justifica l'oportunitat del projecte normatiu en la necessitat d'aprovar una norma que s'adapti als darrers canvis normatius, amb l'objectiu de garantir la màxima agilitat i eficàcia en els procediments de reconeixement del grau de discapacitat, així com també, procurar la coordinació efectiva de les unitats dependents de la Conselleria de Serveis Socials i Cooperació, especialment amb el procediment per al reconeixement del grau de dependència, així com la implantació dels mitjans tècnics actuals amb vista a la tramitació electrònica, i així consolidar els drets de les persones amb discapacitat.

Finalment, i d'acord amb el que preveu l'article 129.1 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques, explica com aquest projecte s'ajusta als principis de necessitat, eficàcia, proporcionalitat, seguretat jurídica, transparència i eficiència.

II. La part dispositiva del projecte de decret s'estructura en 3 capítols diferents:

El capítol I, dividit en tres seccions, regula l'objecte i l'àmbit d'aplicació del Decret i les competències i les funcions dels equips tècnics de valoració de la discapacitat i de la dependència, i de l'òrgan de valoració i assessorament de la discapacitat i de la dependència.

El capítol II, dividit en quatre seccions, regula el procediment per al reconeixement del grau de discapacitat i de dependència en les fases d'iniciació, instrucció i terminació, i estableix una regulació específica en la secció 4ª per a supòsits especials.

Finalment, el capítol III regula la revisió de la qualificació del grau de discapacitat i de dependència.

III. Pel que fa a la part final.

La disposició addicional única del projecte de decret preveu la possibilitat que té el personal tècnic de valoració de la discapacitat i de la dependència d'accedir a la història clínica electrònica de les persones i estableix les condicions d'aquest accés i la coordinació dels procediments i l'actualització dels formularis.

La disposició transitòria única disposa que el procediments de reconeixement de la discapacitat i de la dependència iniciats abans de l'entrada en vigor d'aquest Decret es tramitaran d'acord amb la normativa en vigor en la data del registre d'entrada de la sol·licitud.

La disposició derogatòria única estableix que queden derogades totes les disposicions de rang igual o inferior que s'oposin al que estableix aquest Decret, i en particular, l'Ordre per la qual s'estableix el procediment que ha de seguir l'Institut d'Afers Socials en la tramitació dels expedients per al reconeixement, la declaració i la qualificació del grau de discapacitat, i els capítols II i III del Decret 83/2010 abans esmentat.

Ja per acabar, quant a les disposicions finals, la primera fa referència a l'habilitació competencial, la segona preveu la modificació del títol i l'article 1 del Decret 83/2010 i la tercera fa referència a l'entrada en vigor de la norma.

III. Observacions generals

Primera. L'atenció de les necessitats de suport en la cobertura de les necessitats que presenten els ciutadans i ciutadanes, per mantenir uns mínims de capacitats funcionals que li permetin l'autonomia suficient per mantenir-se en el seu medi habitual de vida, ha estat una preocupació històricament mantinguda tant per les iniciatives socials com per les diferents administracions públiques.

En aquest sentit, el dictamen del CES d'Espanya núm. 3/2006, relatiu a l'Avantprojecte de Llei de promoció de l'autonomia personal i atenció a les persones en situació de dependència, va valorar que la creació del Sistema Nacional d'Atenció a la Dependència (SND) representava un avanç fonamental en el procés de modernització del sistema espanyol de protecció social, que respon així, a una necessitat cada vegada més palpable en la nostra societat. També considerava que la configuració d'atenció a la dependència com un dret subjectiu de caràcter

universal el confereix un substrat normatiu superior, essent aquest un dels seus principals elements diferenciadors respecte a la protecció que s'ha anat prestant fins ara de manera fragmentària amb diferents instruments, dispositius i prestacions públiques, especialment des dels Serveis Socials. El caràcter integral del SND afavoreix la resposta més adequada davant aquestes situacions, motiu pel qual s'ha de veure reforçat amb la necessària coordinació de serveis en tots els nivells, en especial, entre els diferents nivells de l'Administració.

Segona. Consideram la importància d'entendre quina és la situació de les persones dependents en relació amb el total de la població i, per això, passarem a fer una referència a les dades que consten a la Memòria del CES 2017 en relació a la situació de dependència a les Illes Balears:

“La promulgació d'un marc legal que introdueix nous drets per a la ciutadania, com és la Llei 39/2006, necessita una revisió acurada de les variacions de la població destinatària del nou dret. La llei considera tres col·lectius en situació de dependència: les persones majors de 65 anys, les persones amb discapacitat i el grup d'edat de 0 a 3 anys.

L'envelliment progressiu de la població provoca que el grup d'edat majoritari amb necessitats de cura personal sigui el de persones de més de 65 anys. El tram d'edat que requereix més atenció és el de persones més grans de 85 anys, en especial les dones. En termes generals la població a Espanya ha disminuït en el període 2010-2017; l'any 2010 la població total va arribar als 47.021.031 habitants i el 2017 aquest nombre era de 46.572.132 (INE, 2018). Proporcionalment, les persones de més de 65 representaven un 16,9% de la població el 2010, i el 2017, un 18,8% del total.

La taxa d'envelliment indica la proporció de persones més grans de 65 anys respecte al total de població. Aquesta taxa a Espanya el 2017 és de 19%, i la proporció és superior per a les dones (21,3%) respecte als homes (16,8%). A les Illes Balears aquestes taxes són inferiors: la taxa de les dones és d'un 17%, i la dels homes, de 13,6%.

La proporció de persones en situació de discapacitat reconeguda superior al 33% a les Illes Balears el 2015 fou de 6,8% (Direcció General de Dependència). Es tracta concretament de 74.593 persones en situació de discapacitat física, sensorial o intel·lectual, que presenten una disminució de 3.959 persones respecte a l'any 2010.

Pel que fa a l'edat de les persones en situació de discapacitat i dependència, val a dir que un 37,9% són persones adultes (18-64 anys), un 28,8% tenen 65 i més anys i, entre les persones menors, un 3,7% tenen entre 7 i 17 anys i un 0,9% tenen 6 anys o menys (Direcció General de Dependència).

En la distribució per sexes dels menors de fins a 4 anys, així com a la resta de població d'infants i joves, és lleugerament superior la presència de nins. El padró de 2017 a les Balears registra un total de 27.703 nins en aquest grup d'edat, mentre que el de nines arriba a 26.416. Les dades de nins per a Espanya són superiors a les de nines, amb 1.090.909 nins i 1.027.830 nines”.

IV. Consideracions particulars

Primera. En general, i pel que fa al procediment, aquest s'ha elaborat amb correcció i s'han seguit tots els tràmits exigits, amb una àmplia fase d'audiència i la

possibilitat, mitjançant el tràmit d'informació pública, de la participació de tots aquells que es poguessin considerar interessats.

Així, s'ha enviat el projecte de decret a les conselleries de l'Administració de la Comunitat autònoma, als consells insulars i a la FELIB. A més, ha emès informe favorable el Consell de Serveis Socials de les Illes Balears, òrgan consultiu i de participació social en matèria de serveis socials en l'àmbit de les Illes Balears, d'acord amb el que disposa la Llei 4/2009, d'11 de juny, de Serveis Socials de les Illes Balears, i el Decret 61/2010, de 23 d'abril, pel qual es regulen seva composició, organització i funcionament. S'ha de dir que aquest Consell constitueix l'òrgan consultiu i de participació social en matèria de serveis socials en l'àmbit de les Illes Balears segons l'article 53 de la Llei 4/2009.

D'altra banda, es valora positivament l'elaboració d'una memòria sobre l'anàlisi d'impacte normatiu, que inclou en diferents apartats, els requisits que exigeix l'article 42.2 de la Llei 4/2001, de 14 de març, del Govern de les Illes Balears, a saber, l'oportunitat de la regulació i l'adequació de les mesures proposades a les finalitats perseguides, el marc normatiu en què s'insereix la proposta, la taula de vigències i disposicions afectades, l'estudi de càrregues administratives, la justificació de l'adequació del Projecte als principis de bona regulació prevists en l'article 129 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre i un estudi econòmic.

Finalment, consta a l'expedient el compliment del tràmit de consulta pública prèvia previst a l'article 133.1 de la Llei 39/2015.

Segona. En relació amb la part expositiva, consideram que, en general, compleix amb el seu objecte, atès que delimita la normativa vigent en la matèria; en defineix la finalitat, i justifica la necessitat de la regulació.

No obstant això, s'ha d'assenyalar que d'acord amb el que disposa l'apartat quart de l'Acord del Consell de Govern de les Illes Balears, de 29 de desembre de 2000, pel qual s'aproven les directrius sobre la forma i l'estructura dels avantprojectes de llei, el qual també és aplicable a les disposicions reglamentàries, aquesta s'ha de titular com a *preàmbul*, d'acord també amb el que assenyala l'article 39.4 de la Llei 4/2001.

Tercera. En relació al contingut del projecte de decret, farem les següents observacions per tal de millorar-ne el text i la seva comprensió:

1.- La Secció 2ª del Capítol I del projecte normatiu es titula "Equips tècnics de valoració i orientació de la discapacitat i de la dependència", mentre que l'article 3, ubicat a dita secció, té el mateix títol. D'aquesta manera, per tal d'evitar reiteracions innecessàries, recomanem modificar la titulació d'aquest article.

Igualment, la Secció 3^a d'aquest mateix capítol es titula "Òrgan de valoració i assessorament de la discapacitat i de la dependència" mentre que l'article 7 repeteix aquesta titulació. El mateix podem assenyalar respecte als articles 8 i 9 del text normatiu, els quals es podrien titular simplement com a "Composició i funcionament" i "Funcions" respectivament.

2.- Més endavant, l'article 11 del projecte de decret regula les diferents funcions que té encomanades la secretaria de l'òrgan de valoració i assessorament de la discapacitat i de la dependència. En relació amb aquesta figura, tenint en compte que la seva assistència (o de qui el substitueixi) és un requisit per a la vàlida

constituïció de l'òrgan col·legiat, es considera adient afegir un segon apartat que faci referència a la substitució del secretari en els casos de vacant, absència, malaltia o una altra causa legal.

3.- A continuació, en relació a la documentació que s'ha d'adjuntar a la sol·licitud per al reconeixement de la situació de dependència o de discapacitat, l'article 14.1 del projecte disposa que s'haurà de tenir en compte la normativa reguladora de protecció de dades. En aquest sentit, tenint en compte que les normes reglamentàries han de ser el més precises possible, consideram que s'ha de fer referència expressa a la normativa actualment en vigor en matèria de protecció de dades, és a dir, a la Llei orgànica 3/2018, de 5 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal i de garantia dels drets digitals.

4.- Pel que fa a la revisió del grau de dependència o de discapacitat, previst als articles 31 i 32 del text normatiu, consideram que en determinades ocasions aquesta condició ja s'hauria de tenir per definitiva (per exemple, en aquells casos que superi el 50%) per tal d'evitar que aquestes persones es vegin sotmeses contínuament a un procediment de revisió que pot perdurar al llarg dels anys, sense perjudici que, eventualment, es pugui dur a terme una activitat revisora per part de l'administració.

5.- En relació a la disposició addicional única del projecte de decret, aquest Consell mostra la seva conformitat amb el seu contingut, això no obstant, creiem que el bolcat de la història clínica en la corresponent targeta sanitària facilitaria aquesta consulta per part dels professionals.

6.- Finalment, volem incidir en la necessitat de comptar amb les corporacions locals no només com a canals de recepció de documents, sinó en el sentit de preveure el

necessari finançament que les obligacions que es deriven d'aquest decret els hi puguin generar.

V. Conclusions

El Consell Econòmic i Social de les Illes Balears ha valorat el Projecte de decret pel qual es regulen el procediment per al reconeixement del grau de discapacitat i els principis generals del procediment per al reconeixement del grau de dependència, i sol·licita al Govern que sigui receptiu a les recomanacions formulades en aquest dictamen.

El secretari general

Josep Valero González

Vist i plau

El president

Carles Manera Erbina